

ПРАВОВИЙ КОНФЛІКТ МІЖ ЄС ТА РЕСПУБЛІКОЮ ПОЛЬЩА ЩОДО ПОЛЬСЬКОЇ СУДОВОЇ РЕФОРМИ

Наукове дослідження присвячено огляду ситуації, яка склалася між Європейським Союзом, зокрема Судом Європейського Союзу та Республікою Польща. Остання є членом Союзу й намагається обмежити юрисдикцію права ЄС щодо рішень судової влади держави. Досліджено правовий статус Суду Європейського Союзу, його стан та повноваження з урахуванням сталого реформування його діяльності, встановлені наукові критерії визначення межі юрисдикції цього органу.

Ключові слова: Європейський Союз, юрисдикція, правовий конфлікт, Суд ЄС, судова реформа.

Постановка проблеми. У зв'язку з оголошеною у Польщі судовою реформою, Єврокомісія ще у 2017 році порушила проти неї процедуру, яка може призвести до позбавлення країни права голосу у Раді ЄС. У 2019 році Європейський суд поставив під сумнів правомірність створення дисциплінарної палати у структурі Верховного суду Польщі. Проте, 7 жовтня 2021 року Конституційний Трибунал Республіки Польща своїм рішенням надав пріоритет законодавству Польщі над законодавством Європейського Союзу, що в перспективі може призвести до порушення принципів, відповідно до яких діє Союз та прав, якими користуються громадяни держави. Подібний прецедент може послугувати в подальшому підставою для тотожних рішень органів конституційної юрисдикції тих держав, які мають проблеми у виконанні своїх зобов'язань у європейській спільності.

Об'єктом дослідження є правовідносини між наддержавними органами Європейського Союзу та державами-членами Союзу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми функціонування органів Європейського Союзу, виконання їхніх рішень й загальний статус в праві ЄС достатньо широко вивчена у національній науці. Зокрема, дослідженням правової природи ЄС займалися багато науковців, серед яких: Т. М. Анакіна, А. Я. Капустіна, Т. В. Комарова, Н. А. Корольова, В. І. Муравйов, О. Я. Трагнюк, Б. Н. Топорнін,

С. С. Селіверстов, Н. М. Ушаков, Ю. Юмашев, І. В. Яковюк та інші. Проте судовій реформі в Польщі не було приділено уваги науковців.

Мета наукового дослідження полягає у встановленні засад права ЄС у функціонуванні органів Союзу, перш за все Суду, а також визначення ієрархії національного права і права ЄС.

Виклад основного матеріалу. За роки свого існування, Суд Європейського Союзу (далі – Суд ЄС), в межах своєї компетенції, видав велику кількість рішень, що стали джерелами Установчих договорів Союзу й права ЄС в цілому. За останні два десятиріччя, повноваження Суду Справедливості значно змінилися. Зокрема, це пов'язано з прийняттям Лісабонської угоди, яка внесла зміни в установчі договори ЄС щодо повноважень Суду. Далі реформа Європейського Суду відбувалась в 2015-2016 рр., яка стосувалась зміни організаційної структури Суду ЄС. В першу чергу, впроваджені зміни стосувались процедури відбору суддів із запровадженням для цих цілей спеціального комітету, по-друге було впроваджено нову систему Суду ЄС, яка наразі включає Суд ЄС, Суд загальної юрисдикції [1].

Суд ЄС видає постанови про визначення законодавства ЄС для національних органів держав-членів ЄС і розглядає різні дії з участю держав-членів та інститутів, у тому числі і, подані Європейською комісією або державою-членом у зв'язку з невиконан-

ням державами-членами своїх зобов'язань. зобов'язання щодо скасування постанови, директиви чи рішення; та апеляції з питань права на рішення Загального суду. Суд Європейського Союзу є одним із інститутів Європейського Союзу на який покладено функцію реалізації завдань щодо ефективного функціонування Союзу. Загальний суд розглядає позови за участю держав-членів, установ та фізичних чи юридичних осіб, у тому числі позови, подані фізичними чи юридичними особами проти інституцій ЄС за порушення законодавства ЄС або подані ними з метою анулювання постанови, директиви, або рішення; позови, подані державою-членом проти Європейської комісії; і різні дії проти інституцій ЄС щодо конкретних питань, таких як державна допомога, торгівля, інтелектуальна власність або трудові відносини.

Таким чином, судова система Європейського Союзу наразі складається з трьох рівнів юрисдикції: Суд ЄС, який здійснює найвищий рівень юрисдикції та користується компетенцією з конституційних питань; Суд загальної юрисдикції, який має загальну компетенцію і рішення якого можуть бути оскаржені в Суді ЄС; і Трибунал державної служби, який спеціалізується на позовах державних службовців ЄС, чий рішення можуть бути оскаржені в Суді першої інстанції. У такому випадку рішення, винесені національними судами першої інстанції держав членів ЄС, можуть, як виняток, бути переглянуті Судом ЄС. Таким чином, виникає судова ієрархія, що включає один, два або три рівні юрисдикції залежно від предмета; Суд ЄС залишається верховним судом Європейського Союзу, відповідальним в останній інстанції за підтримання узгодженості прецедентного права Співтовариства та забезпечення єдності правового порядку Співтовариства.

Але найбільш значимим є подальше розширення повноважень Європейського Суду Справедливості. Основним його завданням є забезпечення дотримання законодавства в тлумаченні та застосування засновницьких договорів. У рамках цієї місії Суд Європейського Союзу: розглядає законність актів інститутів Європейського Союзу, забезпечує дотримання державами-членами зобов'язань за Договорами, та інтерпретує закони Європейського Союзу на запит державних судів і трибуналів. Таким чином, Суд є судовим органом Європейського Союзу і у співпраці з судами та трибуналами держав-членів забезпечує однакове застосування та тлумачення законодавства ЄС.

Важливо зазначити, що велика кількість повноважень Суду Європейського Союзу виникли не через нормативне закріплення в Установчих договорах, а в

наслідок розвитку судової практики Суду щодо захисту прав і свобод людини та громадянина, розвитку права ЄС.

Через свою прецедентну практику Суд визначив зобов'язання адміністрацій і національних судів повністю застосовувати право ЄС у межах своєї компетенції та захищати права, надані громадянам цим законом (пряме застосування права ЄС), і не застосовувати будь-яке суперечливе національне положення, як до, так і після положення ЄС (примат права ЄС над національним законодавством).

Будь-який національний суд або трибунал, який покликаний вирішувати суперечку, пов'язану з правом ЄС, може, а іноді й має, подати запитання до Суду ЄС для попереднього рішення. Потім Суд ЄС повинен дати своє тлумачення або перевірити законність норми права ЄС.

Розвиток його прецедентної практики ілюструє внесок Суду ЄС у створення правового середовища для громадян шляхом захисту прав, які законодавство Європейського Союзу надає їм у різних сферах їхнього повсякденного життя.

Зокрема на підтвердження цього, Суд у своєму рішенні по справі C-528/13 *Léger* вказує що, впроваджуючи правила ЄС, держави-члени повинні переконатися, що вони не покладаються на тлумачення вторинного законодавства, яке суперечило б вимоги, що впливають із захисту основних прав ЄС [2].

Окрім того, важливим в практиці Суду ЄС є те, що ним встановлено прецедентне зобов'язання держав в контексті права на ефективний судовий захист, який є загальним принципом права ЄС відповідно до Хартії основних прав Європейського Союзу [3]. Суд у справі C-279/09 *DEB* зазначив, що справа стосувалася принципу ефективного судового захисту, який є загальним принципом права ЄС. Європейський Суд одразу зазначив, що стосується фундаментального прав, важливо, з моменту набуття чинності Лісабонського договору, враховувати Хартію, яка має «таку ж юридичну цінність, що й Договори» (§ 30). Посилаючись на статтю 51 Хартії, стверджує, що її положення адресовані державам-членам, коли вони впроваджують законодавство ЄС». Відповідно, Суд вирішив «переробити це питання посиляється так, що стосується тлумачення принципу ефективного судового захисту як закріплено в статті 47 [CFR]». Роблячи це, ЄСПЛ неявно підтвердив, що національні положення, які є функціональними для здійснення дій, спрямованих на забезпечення ефективного користування правами, наданими законодавством Союзу, такими як, наприклад, право на зобов'язати держави-члени відшкодувати збитки, спричинені порушенням за-

конодавства Союзу, – зобов’язані дотримуватись основних прав ЄС [4].

Суд ЄС також визнав принцип відповідальності держав-членів за порушення законодавства ЄС, який, по-перше, відіграє важливу роль у зміцненні захисту прав, наданих особам положеннями ЄС, і, по-друге, може сприяти більш ретельному застосуванню Положення ЄС державами-членами. Таким чином, порушення, вчинені державами-членами, можуть призвести до зобов’язань виплатити компенсацію, що в деяких випадках може мати серйозні наслідки для їхніх державних коштів. Більше того, будь-яке порушення законодавства ЄС державою-членом може бути подано до Суду, і, якщо рішення про таке порушення не виконується, Суд може розпорядитися сплатити періодичний штраф та/або фіксовану суму. Однак, якщо Комісія не повідомляє про заходи, що транспонують директиву, вона може запропонувати Суду накласти грошовий штраф на державу-член після того, як було винесено первинне рішення про невиконання зобов’язань.

Незважаючи на в цілому усталену практику Суду ЄС у напрямку уніфікації дотримання державами-членами основних принципів функціонування Європейського Союзу, сьомого жовтня Конституційний Трибунал Республіки Польща ухвалив рішення, яке, у разі його дотримання, обмежує юрисдикцію Суду й створює небезпечні прецеденти для діяльності національних інститутів Європейського Союзу. Але прийнято воно було у відповідь на рішення самого Суду Європейського Союзу C-824/18. З самого початку питання було політико-правового характеру щодо порядку добору суддів Верховного Суду Республіки Польщі. Деякі кандидати оскаржили рішення Національної ради судової влади. Однак ситуація загострилась, коли було скасована можливість оскарження рішень цього органу, в чому вбачалось порушення прав, гарантованих правом ЄС.

Верховний Суд Польщі передав це питання до Суду Справедливості. Суд ЄС, однак, не піддався постійному політичному тиску з боку польських урядовців.

Він виніс вердикт, підкресливши, що стаття 267 ДФЕС у поєднанні зі статтею 4(3) ДЕС виключає внесення змін до національного законодавства, які перешкоджають Суду ЄС виносити рішення щодо попередніх запитів, поданих національними судами (див., наприклад, пункти 140 і 141). Те, що також впливає безпосередньо з судового рішення і може розглядатися як життєво важливе для ситуації окремих осіб у даному випадку («суб’єкти права»), — це принцип, який можна підсумувати так: *ви не можете змінити правила в середині гри*. Отже, Суд ЄС

роз’яснює, що за звичайних обставин має бути очевидним у демократичному суспільстві, але з суто політичних причин мало бути з’ясовано Судом ЄС [5].

Відповіддю з боку судової системи Республіки Польщі власне і стало зазначене раніше рішення. Суб’єктом конституційного звернення до Трибуналу став Прем’єр-міністр Республіки Польща, який вимагав перевірити на відповідність положення Установчих договорів ЄС на предмет суперечності Конституції держави. За результатом конституційне подання було задоволено, зокрема, у рішенні було вказано: «спроби Суду ЄС втрутитися у польські правові механізми порушує правила, які надають пріоритет конституції та правила, які передбачають повагу до суверенітету в умовах процесу європейської інтеграції» [6]. Більш того, Трибунал у своєму рішенні визнав, що стаття 19 Договору про Європейський Союз не відповідає Конституції Польщі. На думку Трибуналу зазначені положення (які стосуються діяльності Суду ЄС) дозволяють нехтувати практикою Трибуналом й Конституцією взагалі.

Але зазначене рішення не може бути прийнятним не лише з точки зору порушення міжнародних зобов’язань Польщі, а й з точки зору самої практики Конституційного Трибуналу. Трибунал вже підтвердив зазначені положення такими, що відповідають Конституції ще 2005 року. Наступні рішення Польського трибуналу, зокрема, прийняті після ухвалення Лісабонського договору, підтвердив статус-кво щодо цього. Оскільки формулювання договорів відтоді не змінилися, як і формулювання Конституції Польщі, заява прем’єр-міністра від 2021 року мала бути визнано такою, що не підлягає розгляду, оскільки це питання вже розглядалось Конституційним трибуналом [7].

Однак наразі зазначене питання може бути вирішено лише в політико-правовій площині. До прийняття цього рішення, на нашу думку Європейський Суд Справедливості повинен керуватися наступним. Відповідно до статті 52 Хартії основних прав Європейського Союзу, гарантовані цією Хартією права можуть обмежуватись державами лише з дотриманням принципу пропорційності і якщо таке обмеження дійсно відповідає спільним цілям Європейського Союзу, або якщо вони необхідні для захисту прав і свобод інших людей. Вочевидь політико-правове рішення органу конституційної юрисдикції не відповідає таким інтересам, адже воно націлене на захист саме рішень органів судової та виконавчої влади Республіки Польща від оскаржень та надання незалежної оцінки. Також слід зазначити, що практика Європейського Союзу свідчить про ефективне за-

стосування принципу інституційної рівноваги, яку наразі намагаються порушити політичні органи Республіки Польщі. Принцип інституційної рівноваги Європейського Союзу було затверджено на підставі використання зазначених засобів під час прийняття ряду рішень. Зазначені інституційні принципи визначені Судом наводить у рішенні по справі *Meroni*, де зазначається, що «баланс влад є характеристикою інституційної структури Співтовариства, фундаментальною гарантією, наданою Договором» [8].

Також Європейська Комісія звернулася до Суду ЄС з проханням накласти фінансові санкції на Польщу, щоб забезпечити дотримання наказу Суду про тимчасові заходи, які вимагаються відповідно до статті 279 ДФЕС (від 14 липня 2021 року).

Постанова стосувалася функціонування Дисциплінарної палати Верховного суду Польщі та припинення дії інших положень польського законодавства, що стосуються судової незалежності. Комісія просить Суд накласти на Польщу щоденний штраф доти, доки заходи, накладені ухвалою Суду, не будуть повністю виконані.

По-друге, Комісія також вирішила надіслати офіційний лист-повідомлення відповідно до статті 260(2) ДФЕС до Польщі, оскільки вона не вжила необхідних заходів для повного виконання рішення Суду ЄС (від 15 липня 2021 року), в якому встановлено, що польське законодавство щодо дисциплінарного режиму суддів несумісний із законодавством ЄС [9].

Судовий процес ініційований Комісією проти держави-члена є ефективним засобом покарання уряду країни, яка не дотримується принципів встановлених європейськими угодами, але на нашу думку такий інструмент є *ultima ratio*. Остаточне позбавлення фінансування Польського уряду з боку Європейського Союзу, як правовий наслідок порушення Польщею своїх зобов'язань є безпрецедентним в історії існування ЄС.

Позов про невиконання зобов'язань, направлених проти держави-члена, яка не виконала свої зобов'язання щодо законодавства Європейського Союзу може бути подано Комісією або іншим членом. Якщо Суд ЄС вважає, що має місце невиконання зобов'язань, держава-член зобов'язана невідкладно виконати рішення Суду. Якщо Комісія вважає, що держава-член не виконала рішення, вона може вчинити подальші дії про притягнення до фінансових штрафів.

В рамках цієї справи, 27 жовтня 2021 року Суд оштрафував Республіку Польщу на один мільйон євро щодня за невиконання рішень Суду. Суд ЄС вимагає від Варшави виконати зобов'язання, що були

накладені Судовим Наказом Судом ЄС від 14 липня 2021 року, у якому судді зобов'язали Польщу негайно призупинити повноваження дисциплінарної палати Верховного суду країни, оскільки вона загрожує незалежності судової системи. Як зазначено в новому рішенні Суду ЄС, виконання попередньої постанови необхідне для того, «аби уникнути серйозної і неправної шкоди правовому порядку у Європейському Союзі й цінностям, на яких засновано ЄС, зокрема верховенству права» [10].

Важливість цього рішення є не стільки у штрафних санкціях, а в фактичному визнанні в діях Польського уряду екзистенційної загрози існуванню правової системи Європейського Союзу.

Нарешті, варто підкреслити, що нібито конфлікт між законодавством ЄС і польською Конституцією був викликаний виключно урядом і політично контролюваним Конституційним трибуналом. Насправді конфлікту між ДЄС та Конституцією Польщі немає. Відповідно до статті 45 Конституції Польщі всі суди є незалежними та неупередженими, і, як зазначалося вище, Конституційний трибунал на даний момент не є ні незалежним, ні безстороннім. Таким чином, СЄС у своїй прецедентній практиці не лише вказав на порушення законодавства ЄС з боку Польщі, але й (опосередковано) підкреслив порушення державою-членом власної Конституції [11].

Висновки. Судові органи Польщі та ЄС увійшли до клінчу, з якого польській владі все складніше вибратися без втрат. Слід звернути увагу, що претензії до польської судової системи є лише частиною загального невдоволення структур Євросоюзу недотриманням принципів верховенства права в Польщі. З 2021 р. до Багаторічного фінансового плану ЄС включено положення про надання бюджетних коштів ЄС будь-якій країні з принципами дотримання верховенства права. Хоча внаслідок досягнутого компромісу видача грошей може бути обмежена лише за умови, що правові порушення в тій чи іншій країні створюють загрозу для фінансових інтересів ЄС, недовіра до судової системи країни цілком може дати докази для такого обґрунтування. Зараз Польща залишається однією з небагатьох країн, чий Національний план відновлення, за яким вона має отримати 57 млрд євро, поки що не затверджено структурами ЄС. Таким чином, після рішення Конституційного суду польська влада опинилась у ситуації, яка помітно ускладнила її внутрішню та зовнішню становище, вихід з якого потребує відповіді на фундаментальні питання щодо правової природи ЄС. Безперечно, це питання не лише між Польщею та ЄС, але й між іншими країнами-членами.

ЛІТЕРАТУРА

1. Зеркаль О. Установчі договори Європейського Союзу. Київ : Ніка-Прінт, 2010. 416 с.
2. Рішення Суду ЄС по справі C-528/13, Van Zuylen v Geoffrey Léger v Ministre des Affaires sociales, de la Santé et des Droits des femmes and Etablissement français du sang 2015.
3. Хартія основних прав Європейського Союзу. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_524#Text.
4. Рішення Суду ЄС по справі C-279/09, DEB Deutsche Energiehandels- und Beratungsgesellschaft mbH v Bundesrepublik Deutschland 2010.
5. Рішення Суду ЄС по справі C-824/18, A. B. and Others v Krajowa Rada Sądownictwa and Others 2021.
6. Рішення Конституційного Трибуналу Республіки Польща від 07.10.2021 року № К 3/21. URL : <https://trybunal.gov.pl/postepowanie-i-orzeczenia/wyroki/art/11662-ocena-zgodnosci-z-konstytucja-rp-wybranych-przepisow-traktatu-o-unii-europejskiej>.
7. Рішення Конституційного Трибуналу Республіки Польща від 11 травня 2005 року. URL : <https://trybunal.gov.pl/s/k-1804>.
8. Рішення Суду ЄС по справі C-9-56, Meroni & Co., Industrie Metallurgiche, SpA v High Authority of the European Coal and Steel Community 1958.
9. European Commission Press Release. 7 September 2021. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_21_4587.
10. Court of Justice of the European Union Press Release. 2021. No 192/21. URL <https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2021-10/cp210192en.pdf>.
11. The Constitution of The Republic of Poland. 1997. No. 78. URL <https://www.sejm.gov.pl/prawo/konst/angielski/kon1.htm>.

REFERENCES

1. Zerkal O. (2010). Ustanovchi dohovory Yevropeiskoho Soiuzu. Kyiv : Nika-Print [in Ukrainian].
2. Rishennia Sudu YeS po spravi C-528/13, Van Zuylen v Geoffrey Léger v Ministre des Affaires sociales, de la Santé et des Droits des femmes and Etablissement français du sang 2015 [in Ukrainian].
3. Khartiia osnovnykh prav Yevropeiskoho Soiuzu. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_524#Text [in Ukrainian].
4. Rishennia Sudu YeS po spravi C-279/09, DEB Deutsche Energiehandels- und Beratungsgesellschaft mbH v Bundesrepublik Deutschland 2010 [in Ukrainian].
5. Rishennia Sudu YeS po spravi C-824/18, A. B. and Others v Krajowa Rada Sądownictwa and Others 2021 [in Ukrainian].
6. Rishennia Konstytutsiinoho Trybunalu Respubliki Polshcha vid 07.10.2021 roku № К 3/21. URL: <https://trybunal.gov.pl/postepowanie-i-orzeczenia/wyroki/art/11662-ocena-zgodnosci-z-konstytucja-rp-wybranych-przepisow-traktatu-o-unii-europejskiej> [in Ukrainian].
7. Rishennia Konstytutsiinoho Trybunalu Respubliki Polshcha vid 11 travnia 2005 roku. URL : <https://trybunal.gov.pl/s/k-1804> [in Ukrainian].
8. Rishennia Sudu YeS po spravi C-9-56, Meroni & Co., Industrie Metallurgiche, SpA v High Authority of the European Coal and Steel Community 1958 [in Ukrainian].
9. European Commission Press Release. 7 September 2021. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_21_4587 [in English].
10. Court of Justice of the European Union Press Release. 2021. No 192/21. URL <https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2021-10/cp210192en.pdf> [in English].
11. The Constitution of The Republic of Poland. 1997. No. 78. URL <https://www.sejm.gov.pl/prawo/konst/angielski/kon1.htm> [in English].

ЯКОВІЮК ИВАН ВАСИЛЬЕВИЧ

доктор юридических наук, профессор, заведующий кафедрой права Европейского Союза
Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого

АСИРЯН СЮЗАННА РАФИКОВНА

кандидат юридических наук, ассистентка кафедры права Европейского Союза
Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого

ЛАЗУРЕНКО АНАСТАСИЯ

студентка 4 курса института подготовки кадров для органов юстиции Украины
Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого

ПРАВОВОЙ КОНФЛИКТ МЕЖДУ ЕС И РЕСПУБЛИКОЙ ПОЛЬШЕЙ В ОТНОШЕНИИ ПОЛЬСКОЙ СУДЕБНОЙ РЕФОРМЫ

Научное исследование посвящено обзору ситуации, которая сложилась между Европейским Союзом, в частности Судом Европейского Союза и Республикой Польша. Последняя является членом Союза и пытается ограничить юрисдикцию права ЕС относительно решений судебной власти государства. Исследован правовой статус Суда Европейского Союза, его состояние и полномочия с учетом устойчивого реформирования его деятельности, установлены научные критерии определения предела юрисдикции этого органа.

Ключевые слова: Европейский Союз, юрисдикция, правовой конфликт, Суд ЕС, судебная реформа.

YAKOVYUK IVAN

Doctor of Law, Professor, Head of the European Union Law Department
of the Yaroslav Mudryi National Law University

ASIRYAN SUZANNA

PhD, assistant at the European Union Law Department
of the Yaroslav Mudryi National Law University

LAZURENKO ANASTASIYA

4-year student of the Institute for the Ministry of Justice of Ukraine
of the Yaroslav Mudryi National Law University

LEGAL CONFLICT BETWEEN THE EU AND THE REPUBLIC OF POLAND REGARDING POLISH JUDICIAL REFORM

Problem setting. On October 7, 2021, the Constitutional Tribunal of the Republic of Poland ruled in favor of Polish law over European Union law, which in the long run may violate the principles according to which the Union operates and the rights enjoyed by citizens of the state. Such a precedent can further serve as a basis for identical decisions of the bodies of constitutional jurisdiction of those states that have problems in fulfilling their obligations in the European community.

Analysis of recent researches and publications. The problems of the functioning of the bodies of the European Union, the implementation of their decisions and the general status in EU law are widely studied in national science. In particular, many scholars have studied the legal nature of the EU, including: TM Anakina, VI Muravyov, NM Ushakov, A. Ya. Kapustina, NA Korolyova, Yu. Yumashev, BN Topornin, OYa Tragniuk, SS Seliverstov, IV Yakovyuk and others.

Target of research is to establish the foundations of EU law in the functioning of Union bodies, especially the Court, as well as to determine the hierarchy of national law and EU law.

Article's main body. Over the years, the Court has, within its jurisdiction, issued a large number of judgments which have become the source of the Union's Constituent Treaties and of EU law in general. Over the last two decades, the powers of the Court of Justice have changed significantly. In particular, this is due to the adoption of the Lisbon Treaty, which amended the EU's founding treaties on the powers of the Court, then the reform of the European Court took place in 2015-2016, which concerned a change in the organizational structure of the Court. Despite the generally well-established case law of the Court of Justice of the European Union on the unification of the observance by the Member States of the basic principles of the European Union, the Constitutional Tribunal of the Republic of Poland adopted a decision on 7 October.

Conclusions and prospects for the development. Following the decision of the Constitutional Court, the Polish authorities found themselves in a situation that significantly complicated its internal and external situation. The way out of which requires answers to fundamental questions about the legal nature of the EU. Undoubtedly, this is an issue not only between Poland and the EU, but also between other member states.

Keywords: European Union, jurisdiction, legal conflict, Court of Justice of the European Union, reform.

Яковіюк І. В., Асірян С. Р., Лазуренко А. В. Правовий конфлікт між ЄС та Республікою Польща щодо польської судової реформи. *Право та інноваційне суспільство*. 2021. № 2 (17). URL: http://apir.org.ua/wp-content/uploads/2021/12/Yakovyuk_Asiryany_Lazurenko17.pdf.